

Nr. 11, 25.04.2024

NYHEDSBREV

Randers Kommunes afværgeindsats ved skadesstedet Nordic Waste

Kære dig, der bor i Ølst

Hermed 11. udsendelse af nyhedsbrev vedr. situationen ved Nordic Waste.

STATUS PÅ SKADESTED

Få her et overblik over, hvilke faser der er i arbejdet med afværge situationen ved Nordic Waste. Læs fra venstre mod højre.

Akut førstehjælp	Stands kilder til skade	Reetablering af skadestedet og omgivelserne	Oprydning efter hele afværgeindsatsen
<ul style="list-style-type: none">✓ Alt det vi har gjort✓ Stop for yderligere tilførsel af jord til NW✓ Nødsikring af Alling Å ved at rørlægge åen og pumpe å-vand udenom skredet✓ Bortgravning af jord fra fronten for at stoppe skred✓ Deponering af jord fra NW i decentrale deponier✓ Nødhåndtering af overfladevand✓ Rensning af vand inden bortskaffelse	<ul style="list-style-type: none">✓ Projekter i gang<ul style="list-style-type: none">• Kommende projekter✓ Tage vandtrykket ud af pladsen ved at tømme søer i skredet• Nedsætte erosion ved at så græs• Reducere udvaskning ved håndtering/tildækning af mikrofiller✓ Forbedre rensning af spildevand, så vi kan sende mere vand til Randers Centralrenseanlæg✓ Prøvegravning i skredfronten✓ Geoteknisk eftervisse om området har bæreevne	<p>Kommende projekter</p> <ul style="list-style-type: none">• Flyt jord fra skredsted og Gl. Århusvej tilbage til pladsen og find ud af om jord kan bruges som afdækning af mikrofiller• Etablere ny Alling Å måske kombineret i rør og åbent vandløb• Etablere fast spildevandsledning fra Nordic Waste til kloaksystemet• Nedlæg pumpestation og pumpeledninger• Fjern jord fra Tirstrup• Genetablere Gl. Århusvej	<ul style="list-style-type: none">✓ Projekter i gang<ul style="list-style-type: none">• Kommende projekter✓ Oprydning i Vandmiljø Randers' spildevandsbassiner• Fjerne Virkevangenbassin• Lave permanent opsamling og evt. rensning af overfladevand ved NW• Nedlægge bassiner og skurby ved skadested✓ Fjerne anlæg i opland til å i Favrskov. <p>Det fremtidige landskab</p> <ul style="list-style-type: none">• Endelig opbygning af landskabet for å og terræn.

INFO OG KONTAKT

www.randers.dk/nw

kommunikation@randers.dk

Randers Kommune

Alling Å pumpes nu fra sydsiden af skadestedet via seks el-pumper op til en manifold, hvor ledningerne fra pumpestedet kobles sammen med to Ø1000 ledninger, som fører vandet ud i Alling Å øst for spunsvæggen.

PRØVEGRAVNING I JORDSKREDET

Afgravningsforsøget i jordskredet ved Nordic Waste er gået i gang. Det er første skridt i processen med at fjerne den jord, som ligger forrest i skredet og løber ud over Gl. Århusvej. Der graves langs Gl. Århusvej for at komme igennem fra syd til nord. Det drejer sig om en strækning på ca. 70-150 meter med en bredde på ca. 8 meter langs vejen.

Der graves med en gravemaskine og tre dumpere og en gravemaskine med komprimeringshjul. Og lige nu er forventningen, at der er gravet igennem fra syd til nord i løbet af uge 18. Tirsdag den 23. april blev vi drillet af vejret, som gjorde jorden meget mudret. Derfor har vi standset gravningen og bruger tiden på andre opgaver, indtil vi forventeligt kan gå i gang med at grave igen senere på ugen.

Af hensyn til sikkerheden under prøvegravningen er der fast geoteknisk tilsyn med gravningen, og tilsynet justerer hele tiden gravehastigheder og gravemængder i forhold til, hvordan jorden arter sig.

Randers Kommune har også placeret 15 bøjler rundt omkring i området, der har til formål at registrere og måle eventuelle bevægelser.

Derudover vil der løbende blive udført overvågning af området med droner og geoteknisk tilsyn både under og efter afgravningsforsøget for at sikre, at jordskredet forbliver stabilt.

SLØJFNING AF BASSINER

Vi er klar til at sløjfe tre bassiner på nord-siden af skadestedet. Når bassinerne er tømt, skal vi tage prøver af jordbunden og regulere terrænet. Museum Østjylland er inddraget i processen, da området i et arkæologisk perspektiv har en væsentlig historie, og der kan være fortidsminder under jorden.

Efter vi har tømt bassinerne for overfladevand, åbner vi dæmningen mod åen, så det regnvand, der

kommer fra markerne på skråningerne mod øst, kan løbe frit igen.

INDDÆKNING AF MIKROFILLER

Vi forventer snarest at gå i gang med tildækningen af mikrofilleroplaget på grunden. Byrådet forventes at tage stilling til en projektplan mandag d. 29. april, hvorefter projektet kan sættes i gang. Når det går i gang, vil det tage 2-4 uger afhængig af, hvordan vejret arter sig. Efterfølgende vil der være en kortere periode, hvor den nye overflade bearbejdes. Så længe vejret er som det nuværende, forventes det ikke at give anledning til støvgener, men for en sikkerheds skyld forberedes en befugtning af fillerens, hvis dette skulle blive nødvendigt.

ÆNDRING AF VAGTORDNING VED NORDIC WASTE

Hidtil har der både ved indkørsel fra syd og nord på Gl. Århusvej siddet vagter døgnet rundt. Det overgår i den kommende tid til at blive en vejafspærring med elektronisk skydeport suppleret med, at vagter runderer to gange hver nat og fire gange i weekenden. Samtidig vil der være tydelig skiltning på området.

HENVENDELSE TIL FØDEVARESTYRELSEN

I Styrelsen for Patientsikkerheds svar til Randers Kommune om en sundhedsfaglig vurdering og eventuelle anbefalinger til yderligere undersøgelser og foranstaltninger i forbindelse med jordskredet ved Ølst/Nordic Waste blev der henvist til Fødevarestyrelsen på baggrund af spørgsmål vedrørende dyrkning af grøntsager i egen have for borgerne i Ølst.

Randers Kommune har anmodet Fødevarestyrelsen om at bistå med en afklaring af følgende:

1. Er der på baggrund af den nuværende viden, grundlag for at sætte gang i en kortlægning af risikoen ved indtagelse af fødevarer dyrket i området?
2. Hvis der er grundlag herfor, hvordan anbefales det, at denne kortlægning tilrettelægges og gennemføres? Og har styrelsen i den forbindelse mulighed for at bistå i gennemførelsen af en sådan kortlægning?

NYT FOR LODSEJERE

For at afværge den overhængende fare for en betydelig forurening af Alling Å, har Randers Kommune været nødt til at gå ind på andres jord og lave en række foranstaltninger – som at lægge rør til åen. Det har været svært rent juridisk at finde en løsning, som kunne udløse erstatning inden for en overskuelig fremtid. I februar kontaktede Randers Kommune Miljøministeriet for at afklare, om det var muligt at gennemføre en smidig proces med lodsejere via taksationsmyndighederne for at give erstatning for tab som følge af kommunens afværgeforanstaltninger.

Miljøministeriet vurderer, at afværgeforanstaltningerne ikke kan ses som ekspropriativt. Derfor kan kommunen ikke blot invitere taksationsmyndighederne til at gøre erstatningen op. Dermed er kommunen tilbage ved, at man kun kan anvende en model, hvor den, der søger erstatning, skal opgøre og dokumentere tabet.

Som kommune er vi erstatningspligtige, hvis to betingelser er opfyldt:

1. Der skal være dokumenteret et økonomisk tab.
2. Der skal være en årsagssammenhæng mellem kommunens handling og det tabte.

Vi arbejder på at finde en fleksibel og operationel model, der kan afklare erstatning til lodsejere i området. Lodsejerne vil blive kontaktet direkte af kommunen.

RANDERS KOMMUNE HAR BRUG FOR MERE HJÆLP TIL AT BETALE FOR INDSATSEN VED NORDIC WASTE

Den samlede pris for den lovpligtige afværgeindsats og genetableringen af Gl. Århusvej efter jordskredet ved Nordic Waste vil lande et sted mellem 468 og 663 millioner kroner, viser beregninger, som Randers Kommune har foretaget. Beløbet efterlader Randers Kommune i en meget alvorlig økonomisk situation, hvis ikke forureneren betaler eller der på anden vis kommer hjælp til at betale regningen.

”Vi har siden 19. december stået i en helt ekstrem situation, hvor vi har kæmpet for at afværge en miljøkatastrofe, og vi er slet ikke færdige. Vi er forpligtet til at fortsætte. Det er vi ved lov, og det er

vi, fordi vi værner om vores å, vores fjord og vores hav, og vi værner om Ølst. Men jeg har også hele tiden sagt, at vi ikke kan stå alene og selv betale regningen for den meget store indsats. Nu, hvor vi har gjort økonomien op, er det helt tydeligt, at vi har brug for mere hjælp,” siger borgmester Torben Hansen.

Randers Kommune præsenterede på et pressemøde onsdag (24/4) et samlet overblik over økonomien i forbindelse med den lovpligtige afværgeindsats og genetableringen af området efter jordskredet ved Nordic Waste. Og her står det klart, at Randers Kommune står i en meget alvorlig økonomisk situation.

Brug for løsning hvis forureneren ikke betaler

Den samlede pris for indsatsen og genetableringen vil med den mindst indgribende og billigste løsning lande et sted mellem 468 og 663 millioner kroner, viser beregninger, som forvaltningen har foretaget. Og hvis ikke forureneren betaler eller der på anden vis kommer hjælp til at betale regningen, vil det medføre, at kommunekassen er helt tom et sted imellem midten af 2026 og starten af 2028.

Når den allerede bevilgede statslige finansiering regnes med, så er vurderingen, at Randers Kommune kommer til at mangle i omegnen af 370 millioner kroner. Det svarer til, at man i Københavns Kommune stod til at mangle mere end 2,4 milliarder kroner - eller næsten 1,4 milliarder kroner i Aarhus Kommune.

”Det er meget voldsomme beløb, men det er vigtigt for mig at understrege, at vi ikke lige nu står i en akut økonomisk krise. Der er tid til at handle, men skal vi komme igennem det her med skindet på næsen, har vi brug for hjælp. Udgangspunktet i dansk lov er, at forureneren betaler. Men vi er som samfund nødt til at forholde os til, at forureneren er gået konkurs og, at lovgivningen i det her tilfælde potentielt efterlader en meget stor regning til borgerne i Randers. Det er ikke rimeligt, og jeg kan forsikre om, at Randers Kommune vil afsøge alle muligheder for at finde en løsning, så vi undgår at stå alene i den her meget vanskelige situation,” siger Torben Hansen.

Forskellige scenarier for genopretning af området

Jordskredet og mængderne af forurenede spildevand ved Nordic Waste medfører, at der fortsat er overhængende fare for miljøskade på Alling Å. Og ifølge Miljøbeskyttelsesloven har Randers Kommune pligt til at sikre, at det ikke sker.

Derfor fortsætter Randers Kommune afværgeindsatsen frem til, at Alling Å er omlagt og der ikke længere er risiko for en miljøskade. Hovedscenariet, der lige nu bliver arbejdet efter, er at omlægge Alling Å i et lidt østligere forløb i den eksisterende å-dal. Det vil være klart den billigste og mindst indgribende løsning og den, som de økonomiske konsekvenser er opgjort efter. Viser det sig ikke at være muligt, kan åen i stedet omlægges til Visning Bæk inde i Favrskov Kommune eller gennem bakken øst for ådalen og skadestedet. Særligt det sidste scenarie vil være markant dyrere.

Yderligere informationer kan findes via [randers.dk/nw](http:// randers.dk/nw)